

VOORSTEL voor het algemeen bestuur

ONDERWERP <i>Voorstel rol Auditcommissie inzake invoering rechtmatigheidsverantwoording</i>		Reg. Nr.	Z/24/060412- 252643
		Portefeuillehouder	H.J. Pereboom
Datum DB - vergadering	2 april 2024	Datum AB - vergadering	16 april 2024

VOORSTEL

Het AB besluit:

De Auditcommissie aan te wijzen als eerste gesprekspartner, namens het Algemeen Bestuur, ten aanzien van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

SAMENVATTING

Met ingang van verslagleggingsjaar 2025 wordt een wettelijke stelselwijziging met betrekking tot de accountantscontrole ingevoerd. Vanaf 2025 geeft de accountant niet meer de rechtmatigheidsverklaring bij de jaarrekening. In plaats hiervan geeft het Dagelijks Bestuur dan zelf een rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening. Daarmee verklaart het Dagelijks Bestuur straks dat:

- De baten, lasten en balansmutaties op een rechtmatige wijze tot stand zijn gekomen;
- De uitgaven zijn gedaan binnen de vastgestelde begroting en dat eventuele overschrijdingen of onderschrijdingen door middel van een begrotingswijziging zijn geautoriseerd;
- Beheersmaatregelen zijn getroffen om misbruik en oneigenlijk gebruik te voorkomen.

De verantwoordelijkheid voor het rapporteren over de rechtmatigheid verschuift met deze wetwijziging van de accountant naar het Dagelijks Bestuur. Het Algemeen Bestuur voert daarover straks dan ook het gesprek met het Dagelijks Bestuur en niet (meer) met de accountant. Het Dagelijks Bestuur neemt de rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening en geeft een toelichting op de (financiële) rechtmatigheid in de paragraaf bedrijfsvoering. Hiermee wordt de verantwoording van het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur over rechtmatigheid expliciet zichtbaar gemaakt en in verklarende zin worden de oorzaken, de beheersing en de maatregelen naar de toekomst nader toegelicht.

Het Dagelijks Bestuur heeft voor het afleggen van de rechtmatigheidsverantwoording duidelijke spelregels en richtlijnen nodig in de vorm van beleidskaders. Het vaststellen van de beleidskaders voor de rechtmatigheidsverantwoording behoort eveneens tot de kader stellende rol van het Algemeen Bestuur. In de rechtmatigheidsverantwoording worden afwijkingen boven een door het Algemeen Bestuur gestelde grens opgenomen. De verantwoordingsgrens dient wettelijk te liggen tussen de 0% en 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves. Het Algemeen Bestuur moet deze grens nog bepalen voor het verslaggevingsjaar 2025. De afgelopen jaren heeft de accountant de jaarrekening gecontroleerd ten aanzien van de rechtmatigheid rekening houdende met een verantwoordingsgrens van 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves. Naast de verantwoordingsgrens kan het Algemeen Bestuur ook aangeven welke eventuele specifieke aspecten over de rechtmatigheid in de bedrijfsvoering paragraaf opgenomen moeten worden.

Op 4 december 2023 is de Auditcommissie, in aanwezigheid van de accountant, geïnformeerd over het invoeringstraject van de rechtmatigheidsverantwoording. Gelet op het technische karakter van de rechtmatigheidsverantwoording heeft concern control de Auditcommissie gevraagd of zij bereid is om als eerste gesprekspartner, namens het Algemeen Bestuur op te treden en de afstemming hierover met het Algemeen Bestuur voor te bereiden. De Auditcommissie heeft hier positief op gereageerd.

BEOOGD EFFECT EN/OF RESULTAAT

Voldoen aan de randvoorwaarden van de wetswijziging met betrekking tot de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording met ingang van het verslaggevingsjaar 2025. Het Dagelijks Bestuur heeft voor het afleggen van de rechtmatigheidsverantwoording duidelijke spelregels en richtlijnen nodig in de vorm van beleidskaders die zijn vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

KADER

Waterschapswet waarin met ingang van 2025 de rechtmatigheidsverantwoording door het Dagelijks Bestuur is opgenomen. Uitvoering hiervan is verankerd in de “Verordening voor de controle op het financieel beheer en op de inrichting van de financiële organisatie van Waterschap Drents Overijsselse Delta 2016” (hierna verder te noemen: Controleverordening). Hierin is opgenomen dat het Dagelijks Bestuur zorg draagt voor de rechtmatigheid en een periodieke interne toetsing daarop.

ARGUMENTEN

Kern

Met ingang van verslaggevingsjaar 2025 gaat het Dagelijks Bestuur verantwoording afleggen over de (financiële) rechtmatigheid aan het Algemeen Bestuur, door een rechtmatigheidsverklaring af te geven en hierover in de paragraaf bedrijfsvoering bij de begroting en jaarrekening te rapporteren. Dit is een wettelijke verplichting als onderdeel van de wet “versterking decentrale rekenkamers”. Met deze Wet beoogt de wetgever de kader stellende- en controlerende rol van het Algemeen Bestuur op dit vlak te versterken. Daartoe wordt het gesprek tussen het Algemeen- en het Dagelijks Bestuur over de (financiële) rechtmatigheid met wetgeving ondersteunt.

Via de rechtmatigheidsverantwoording verklaart het Dagelijks Bestuur dat Waterschap Drents Overijsselse Delta (WDODelta) handelt in lijn met (financiële) wet- en regelgeving. Op basis van een toereikende beoordelingsmethodiek stelt het Dagelijks Bestuur met een bepaalde mate van zekerheid vast, dat de financiële handelingen hebben plaatsgevonden binnen de kaders van wet- en regelgeving. Deze wettelijke verplichting leidt ertoe dat de aard van de door de controlerend accountant afgegeven verklaring wijzigt. Op dit moment verstrekt de accountant een controleverklaring met een oordeel over getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekening. De accountant geeft in de toekomst enkel nog een controleverklaring af met een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening. Dit getrouwheidsoordeel omvat ook een oordeel over de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording door het Dagelijks Bestuur.

Paragraaf bedrijfsvoering

De samenstelling van de paragraaf bedrijfsvoering wijzigt met ingang van de begroting 2025. In deze paragraaf zijn de uitgangspunten voor het beoordelen van de rechtmatigheid opgenomen en ook eventuele aanvullende maatregelen ten behoeve van de risicobeheersing met betrekking tot de rechtmatigheid. Hiermee krijgt het Algemeen Bestuur vroegtijdig inzicht in de kwaliteit van de beoordeling die zij met de jaarrekening zullen ontvangen.

In de paragraaf bedrijfsvoering met de jaarrekening geeft het Dagelijks Bestuur een toelichting op alle afwijkingen die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen en welke maatregelen worden genomen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen. De volgende drie criteria vallen onder de reikwijdte van de rechtmatigheidsverantwoording:

- Begrotingscriterium (passen de uitgaven binnen de door het Algemeen Bestuur geautoriseerde begroting?);
- Voorwaardencriterium (bij het uitvoeren van financiële beheers handelingen gehandeld in overeenstemming met wet- en regelgeving?);
- Misbruik & oneigenlijk gebruik criterium (zijn voldoende waarborgen getroffen om misbruik of oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving te voorkomen?).

Wijzigingen

Als gevolg van de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording wordt er op een andere manier

verantwoording van de rechtmatigheid afgelegd. Deze verantwoording wordt nu ook al afgelegd maar dan via de accountant.

Wat wijzigt er *niet* ten opzichte van de huidige situatie:

- Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor de borging van de rechtmatigheid en het afleggen van verantwoording;
- Het Algemeen Bestuur stelt de uitgangspunten voor het afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid vast;
- Het Algemeen Bestuur/auditcommissie houdt toezicht op het Dagelijks Bestuur en stelt vragen naar aanleiding van eventuele bevindingen en de daaraan gekoppelde (herstel)maatregelen.

Wat gaat er veranderen:

- Grotere betrokkenheid van het Algemeen Bestuur bij de kwaliteit van de bedrijfsvoering (ten aanzien van de rechtmatigheid, via de paragraaf bedrijfsvoering);
- Accountant toetst de getrouwheid van de verantwoording van het Dagelijks Bestuur en rapporteert aan Algemeen Bestuur/auditcommissie.

Bestuurlijke keuzeruimte

Het Dagelijks Bestuur: het afleggen van rechtmatigheidsverantwoording start bij het definiëren van hetgeen verantwoording over wordt afgelegd. Daartoe kunnen uiteenlopende keuzes worden gemaakt, zoals: het afleggen van verantwoording over de financiële rechtmatigheid (dit is gelijk aan de reikwijdte in de huidige situatie) tot het afleggen van rechtmatigheid over de integrale kwaliteit van de bedrijfsprocessen (via een 'in control statement'). Het invoeringstraject van de rechtmatigheidsverantwoording vraagt een extra inspanning van de organisatie.

Het Algemeen Bestuur: in de rechtmatigheidsverantwoording worden afwijkingen boven een door het Algemeen Bestuur gestelde grens opgenomen. De verantwoordingsgrens dient wettelijk te liggen tussen de 0% en 3% van de totale lasten van WDO Delta inclusief dotaties aan de reserves. Het Algemeen Bestuur zal worden gevraagd deze grens te bepalen. De afgelopen jaren heeft de accountant de rechtmatigheid gecontroleerd en rekening houdende met een verantwoordingsgrens van 1% van de totale lasten. De accountant geeft in de managementletter aan dat de interne beheersing en controleomgeving van voldoende niveau is om met een gegevensgerichte controleaanpak te komen tot een betrouwbare jaarrekening. Dit houdt in dat de accountant, na het beoordelen van opzet en bestaan van de relevante processen, de controle met name uitvoert door middel van steekproeven, cijferanalyses en aansluitingen met brondocumentatie. Voor de keuze van de verantwoordingsgrens kan gekozen worden voor een groeimodel. Bijvoorbeeld voor het eerste jaar (2025) een verantwoordingsgrens van 3% om vervolgens wanneer de (interne) werkwijze voor het beoordelen van de rechtmatigheid voldoende is doorontwikkeld een nadere keuze te maken voor een lagere verantwoordingsgrens. Daarnaast kan het Algemeen Bestuur aangeven welke eventuele specifieke aspecten over de rechtmatigheid in de paragraaf bedrijfsvoering opgenomen moeten worden. Dit veronderstelt dat het Algemeen Bestuur wordt geïnformeerd over inrichtingsalternatieven en hier (via de begroting 2025) een keuze in maakt.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is mede bedoeld om het gesprek te ondersteunen tussen het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur, over de (financiële) rechtmatigheid. Met als doel om de kader stellende en controlerende rol van het Algemeen Bestuur op dit vlak te versterken. Hierbij zal het Algemeen Bestuur de verantwoordingsgrens vast moeten stellen en aangeven aan het Dagelijks Bestuur, wat over de rechtmatigheid in de bedrijfsvoering paragraaf opgenomen moet worden. In de praktijk zal na afloop van het boekjaar een gesprek tussen Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur plaatsvinden over de bevindingen van de rechtmatigheidsverantwoording. Voorgesteld wordt om voor het invoeringstraject van de rechtmatigheidsverantwoording de rol van het Algemeen Bestuur door de Auditcommissie te laten invullen als eerste aanspreekpunt. Aangezien de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording een onderwerp betreft met een technisch karakter.

Daarnaast past het goed bij de taken van de auditcommissie die zijn opgenomen in het gewijzigd besluit Auditcommissie:

- 'de auditcommissie is een adviescommissie van het Algemeen Bestuur en is het eerste aanspreekpunt voor de door het Algemeen Bestuur benoemde accountant en voor de rekenkamer';
- adviseren van het Algemeen Bestuur over de aanbesteding van de accountant;
- het voeren van periodiek afstemmingsoverleg met de accountant;
- de bespreking van het verslag van bevindingen van de jaarrekening met de accountant;
- de auditcommissie rapporteert over bovengenoemde zaken aan het Algemeen Bestuur.

De Auditcommissie kan vervolgens advies uitbrengen aan het Algemeen Bestuur over de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

FINANCIËN

Past binnen het bestaand financieel kader.

JURIDISCHE EN/OF ORGANISATORISCHE GEVOLGEN

Invoering binnen het wettelijk kader, de concerncontroller coördineert het invoeringstraject. De invoering vraagt op onderdelen om een aanscherping van interne beheersmaatregelen.

BIJZONDERE AANDACHTSPUNTEN EN RISICO'S

Op 4 december 2023 is een presentatie (zie bijlage) gegeven door concern control over de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording aan de Auditcommissie hierbij was de accountant van WDO Delta ook bij aanwezig. Het doel van deze presentatie was op hoofdlijnen de Auditcommissie informeren over de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording en de rol van de Auditcommissie. De Auditcommissie is een adviescommissie en daarom niet verantwoordelijk voor de implementatie maar wel voor de kwaliteit van het advies die dan wordt uitgebracht aan het Algemeen Bestuur. De beroepsgroep accountants, verenigd in de Nederlandse beroepsorganisatie van accountants (NBA), is nog bezig om de strekking van de verklaring van getrouwheid nader te duiden. Dit betekent dat de concrete invulling van de rechtmatigheidsverantwoording op onderdelen nog nader vorm moet worden gegeven.

OMGEVING; BETROKKENEN, PARTNERS EN DRAAGVLAK

Over de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is er afstemming met de accountant door concern ontrol.

COMMUNICATIE

N.v.t.

VERVOLG / UITVOERING

De introductie- en bewustwordingsfase van de rechtmatigheidsverantwoording is in het eerste kwartaal 2024. Gedurende het verslaggevingsjaar 2024 worden de inhoudelijke kaders en uitgangspunten uitgewerkt zoals over Misbruik & Oneigenlijk gebruik en versterking van de VIC-functie. Tegelijkertijd wordt de implementatie van de rechtmatigheidsverantwoording uitgerold.

BIJLAGEN

1. Presentatie invoering van de rechtmatigheidsverantwoording.

Het dagelijks bestuur van het Waterschap Drents Overijsselse Delta

de secretaris-directeur,
E.M. van Grol

de dijkgraaf,
D.S. Schoonman